



Beňušan 1

Štvrtročník pre občanov Beňuša

ROČNÍK II

MAREC 2017



Drahí čitatelia,

s veľkou radosťou vám zverujeme ďalšie vydanie obecných novín Beňušan. V predveľkonočnom období sa zameriavame na upratovanie v rovine duchovnej aj praktickej a vyzývame vás pomôcť pri údržbe obce aj kostola. Po ťažkej práci pozývame na oddych v cestopisnom rozhovore, ktorý vám priblíži, ako sa putuje pešo za relikviami svätého Jakuba do Santiaga de Compostela. Samozrejme neobídeme ani informácie z Obecného úradu a športové zvesti.

Prichádza jar a s ňou všetko pekné a energické, na čo sa oplatí čakať a tešiť. Predlžujúce sa dni nech vám prinesú pozitívne myšlienky, radosť a nádej. Sme tu pre vás, aby sme sprevádzali vaše dni, či študujete, pracujete alebo zaslúžene oddychujete. Na fašiangy sme výskali, v pôste brucho stískali, Veľká noc je za dverami a keďže folklór ide opäť do módy, zamyslíme sa nad ním aj v tomto vydaní. Vďaka našim aktívnym občanom a pravidelným prispievateľom môžeme informovať o činnosti materskej, základnej školy ako aj občianskeho združenia Dobrodružstvo, ktoré svojimi aktivitami a činnosťou prebúdzajú spoločenský život v obci.

Keďže človek nie je ostrovom samým pre seba a sme súčasťou spoločenstva, zaujíma nás život okolo nás. Sme jeho súčasťou, týka sa nás a sme radi, že môžeme dianie ovplyvňovať. Pozývame vás, aby ste tiež tak učinili a podelili sa s nami a o vašu názory a skúsenosti. Máte pekné spomienky z detstva, ktoré sa viažu na konkrétne miesto alebo známu situáciu? Kroniky nezachytili podstatné momenty? Je to na vás, pomôžte nám osvetliť a sprítomniť dávne miesta alebo ľudí. Napíšte nám na benusan@benusan.sk alebo vhodte svoj príspevok do krabičiek na to určených v predajniach potravín na Beňuši, vo Filipove alebo Gašparove.

Katarína Chválová

Ku dňu matiek na druhú májovú nedeľu

14. 5. 2017

Mama

Silvia Kučerková

Vie o nás všetko. Viac, než mnohí iní
A napriek tomu nikdy nesklame.
A nespomína dlho na prečiny.
O kom to vravím? Predsa o mame.

Mama. Ten človek, čo najdlhšie mlčí,
keď ublížia mu jeho najbližší.
Po každom páde znova chodiť učiť.
Po každom plačí znova utíši.

Mama. Tá večná diakonka skromná.
Vyperie, žehlí, sedí nad šitím.
Takejto službe nič sa nevyrovná.
No iný život bol by nebytím

pre ňu, čo trpne pre každý náš krôčik.
A dá aj to, čo sama postráda.
Srdcom je pri nás, kam nevidia oči.
Nechce nás stratiť. Veľmi nerada.

Preto sa bojí snád' viac, než by chcela.
Hádam viac, než my sami o seba.
Snád' myslíme si, že by nemusela
a že nám toľkej lásky netreba.

Nech neradí a nech sa nevyzvedá.
A vtedy mnohý z nás sa poraní,
keď rady matky za lesk sveta predá.
Mama vždy chcela iba ochrániť.

Potom snád' tuší utajenú bolesť
ukrytú hlúpo za drzosť a chlad.
Pridobre pozná naše srdce holé.
Mama. Ten človek, čo vždy vie mať rád.

Prečo to mnohý prineskoro zistí?
Prečo sa stala mnohým priviedená
tak ako breza so šumiacim listím,
tak ako svetlo každučkého dňa

tak samozrejme, že ho nevnímame.
A zabúdame zaň i d'akovat'.
Ale aj jasný musí zhasnúť plameň
a po lete raz príde inovať.

Tak vážme si ich, kým sú medzi nami.
A prosme Boha, nech bdie pri nich sám.
Veď by sme často v svete boli sami
bez našich dobrých milujúcich mám.

A tým z nich, Bože, čo už s nami nie sú
a ktoré kryje tichá čierna zem,
ktorým len sám vieš správnu adresu
tým pošli od nás tiché - ĎAKUJEM.



Uvítanie detí do života



„Výchova je najväčší a najťažší problém, ktorý možno uložiť človeku. Človek sa môže stať človekom len pomocou výchovy. Nie je ničím, len tým, čím ho výchova spraví.“ Týmito slovami sa v piatok 2. decembra 2016 prihovarila starostka obce Katarína Srnková našim novým najmladším obyvateľom obce a ich rodičom na slávnostnom uvítaní detí do života.

V roku 2016 sa narodilo

11 detí, z toho 7 chlapcov a 4 dievčatá. Pozvanie na uvítanie prijalo 12 rodičov detí. Pretože uvítanie sa robí raz ročne – koncom roka, deti narodené začiatkom roka už boli riadnymi divákmi a zvedavými očkami sledovali vystúpenie detí materskej školy a našej Beňušianky.

Veríme, že rodičia detí si z uvítania odniesli pozitívne dojmy. Na záver si mohli detičky na pamiatku odfoťiť v kolíske.

Informácie k dani z nehnuteľností

Z dôvodu elektronizácie a informatizácie samosprávy, do ktorej sa zapojila aj naša obec, má vydávanie Rozhodnutí o platení dane z nehnuteľností iný systém ako v predchádzajúcom období. Každému občanovi je doručená obálka s rozhodnutím a až následne do 15 dní po jej doručení je povinný zaplatiť vyrubenu daň priloženou poštovou poukážkou alebo internetbankingom, alebo priamo do pokladne obce. Všetky informácie sú podrobne popísané na našej stránke obce www.benus.sk, ale niektoré z nich Vám uverejňujeme:

Ak ste v katastrálnom území obce Beňuš nadobudli (kúpili, zdedili, vydražili, ale aj predali alebo sa Vám zmenili podmienky majúce vplyv na výrub dane a iné) nehnuteľnosť, ste podľa zákona povinní podať daňové priznanie do 31.1. nasledujúceho roka po roku v ktorom ste nehnuteľnosť nadobudli.

Pre nás je tiež veľmi dôležité, aby ste nám oznámili úmrtie, dedičské konanie, ale aj kúpu či úhyn psa – jednoducho všetky skutočnosti, ktoré majú vplyv na vyrubenie dane resp. poplatku za komunálny odpad. Aby sa nestalo, že Vám vyrubíme poplatok za komunálny odpad za niekoho, kto zomrel, alebo sa odhlásil z trvalého pobytu. Alebo, aby sa nestalo, že za tú istú nehnuteľnosť platí nový aj starý vlastník (jeden si má podať daňové priznanie, druhý podať čiastkové priznanie na zánik daňovej povinnosti)

Kto musí podať daňové priznanie a kedy?

Podat' ho musia fyzické osoby (občan, podnikateľ) alebo právnické osoby, ak v priebehu roku 2016:

nadobudli nehnuteľnosť, pričom k 1. januáru 2017 sú zapísaní v katastri nehnuteľností, predali nehnuteľnosť a k 1. januáru 2017 už nie sú zapísaní v katastri nehnuteľností, nastali také zmeny oproti minulému roku, ktoré majú vplyv na vyrubenie dane (napríklad sa zmenila výmera pozemkov)

Ak v priebehu zdaňovacieho obdobia nadobudne

daňovník nehnuteľnosti dedením alebo vydražením, vzniká mu povinnosť podať priznanie už počas aktuálneho zdaňovacieho obdobia, a to do 30 dní odo dňa vzniku daňovej povinnosti. Daňová povinnosť vzniká prvým dňom mesiaca nasledujúceho po dni, v ktorom sa dedič stal vlastníkom nehnuteľnosti na základe právoplatného osvedčenia o dedičstve alebo rozhodnutím o dedičstve. Dedič musí podať priznanie aj v tom prípade, ak zdedenú nehnuteľnosť hneď predal! Na základe podaného priznania vyrubí správca dane dedičovi pomerne časť dane na aktuálne zdaňovacie obdobie.

Daňové priznanie za psa podáva daňovník v priebehu roka do 30 dní od obstarania psa staršieho ako 6 mesiacov. Upozorňujeme na oznamovaciu povinnosť správcovi dane v prípade, že nastane nová skutočnosť, ktorá súvisí s daňovou povinnosťou daňovníka – napr. aj uhynutie psíka (ktorý je predmetom dane) je potrebné oznámiť do 30 dní, pretože zanikla daňová povinnosť.

Čo nám oznámiť a kedy?

Žiaľ napriek tomu, že programové vybavenie máme moderné, prepojenosť informácií nie vždy funguje korektné, treba nám preto množstvo skutočností oznamovať osobne. Treba nám oznámiť úmrtie v rodine – v danom roku alebo pred vydaním rozhodnutia poplatku za KO (nakolko budete platiť o osobu menej na rok), treba nám oznámiť aj skutočnosť o psovi (úhyn, nadobudnutie ak má viac ako 6 mesiacov) a aj iné skutočnosti spomenuté na tejto stránke, ktoré majú vplyv na vyrubenie dane. Za pochopenie ďakujeme ...

Upozorňujeme Vás, že nepodanie daňového priznania je pokutované v zmysle zákona vo výške od 5€ do 3000€ !!!

Ak ste žiadnu nehnuteľnosť v roku 2016 nenadobudli (kúpili, zdedili, vydražili, či iné), alebo nepredali, potom daňové priznanie nepodávate !!!

Podakovanie

Touto cestou by som sa chcela poďakovať všetkým občanom za trpezlivosť a pochopenie, ktorí v mesiaci január, február a marec nemali pitnú vodu alebo ju mali len sporadicky. V dôsledku veľkých mrazov bola zamrznutá voda v osade Filipovo, Gašparovo, ale aj v niektorých domoch v Beňuši, kde je pitná voda vo vlastníctve obce. Na problematiku upozornila na podnet občanov aj TV Markíza. Po dlhom hľadaní sa podarilo poruchu vyhľadať a opraviť. Najväčšia porucha bola v koryte rieky Hron v Gašparove.

Kvapka krvi

Darovanie krvi je skutočným „darom života“, ktorý zdravý jedinec môže poskytnúť ľuďom chorým a po úrazoch. Je to veľmi prospešný, bezpečný a jednoduchý ľudský krok. Interval darovania je pre mužov každé 3 mesiace a pre ženy každé 4 mesiace. Celý proces darovania krvi trvá, od registrácie až po odchod domov, približne hodinu a samotný odber len 5 - 15 minút, počas ktorých daruje darca 450 ml krvi. Krv je ďalej spracovaná (rozdeľovaná) na jednotlivé zložky, ktoré môžu pomôcť zachrániť ľudské životy. Aj v našej obci Beňuš sa už po druhýkrát uskutoční odber krvi vo veľkej zasedačke obecného úradu dňa 13.4. 2017 od 8,00 – 10,00 hod. Pred odberom je potrebné piť veľa tekutín a niečo zjesť. Potrebné informácie si zistíte na stránke www.ntssr.sk

Zo života našej školy...

Ani sme sa nenazdali a polovica školského roka je za nami, a my v škole žijeme svojim školským životom plným rôznych akcií. Niektoré Vám predstavíme.

Karneval

Karneval sa uskutočnil 22. 2. 2017 pre žiakov I. stupňa a 24. 2. 2017 pre žiakov II. stupňa. A bol skvelý. Niesol sa v duchu fašiangových tradícií. Žiaci z tanečného krúžku karneval I. stupňa otvorili krátkym úvodným programom. Potom nasledovala promenáda masiek a ozajstná zábava. Tancovanie, podliezanie a preskakovanie lana, foteenie... všetko, čo na karneval patrí. Karneval II. stupňa otvorili ako tradične deviataci úvodným programom. Podobne ako na I. stupni sa nám predviedli masky a potom zábava trvala až do večera. O občerstvenie - šišky a čaj - sa postarali rodičia z rodičovského združenia. A čo masky? Boli veľmi pekné - nápadité, milé, veselé, strašidelné, no proste zaujímavé. Každá maska bola ocenená malým darčekom.



Hviezdoslavov Kubín

Február, tak ako každý rok, bol venovaný súťaži Hviezdoslavov Kubín. Je to najstaršia a najprestížnejšia súťažná prehliadka v oblasti umeleckého prednesu a divadiel poézie. Žiaci svojím repertoárom a interpretáciou hlbšie spoznávajú literárne hodnoty a zoznamujú s nimi širšiu verejnosť. Jednotlivé stupne prehliadky prehľbujú literárne poznanie, tvorivosť, kultivujú jazyk, reč, pestujú vzťah k slovu ako kultúrnej a umeleckej hodnote. Na stretnutí s krásnym slovom, jemnými básňami a zaujímavými prozaickými textami, sa aj tentokrát zišiel pekný počet súťažiacich. Mladší spolužiaci z I. kategórie predniesli pripravené texty 15. februára a recitujúci z ďalších dvoch kategórií nás potešili 16. februára 2017. Dovedna sa predstavilo 46 súťažiacich. Na okresnom kole nás reprezentovali 6 žiaci. Ich reprezentácia bola úspešná a do regionálneho kola v Banskej Bystrici postúpili Dáriuš Ďuriš, Jakub Gašperan, Lukáš Kochan, Veronika Gašperanová a Filip Kotoč.

Lyžiarsky výcvik

Žiaci 7. ročníka sa v dňoch 23. -27. januára 2017 zúčastnili lyžiarskeho výcviku v lyžiarskom stredisku Snowpark Lučivná. Väčšina z nich stála na lyžiach prvýkrát alebo len ojedinele, avšak po týždni strávenom na svahu každý z nich zvládol lyžiarske minimum. Počas lyžiarskeho výcviku absolvovali prednášku s členom horskej služby, pánom Jaroslavom Švorcom a výlet na Štrbskom plese. Posledný deň každý žiak absolvoval tzv. „jazdu zručnosti“, v ktorej predviedol svoje lyžiarske schopnosti a zručnosti nadobudnuté počas výcviku. Lyžiarsky výcvik sa vydaril, ubytovanie a strava boli vynikajúce a prialo nám aj počasie.

Horehronský Bučník

Dňa 17. 2. 2017 sa konal 13. ročník lyžiarskych pretekov Horehronský Bučník. Zúčastnili sa na ňom žiaci všetkých horehronských škôl od Telgártu po Brezno. Súťažilo sa v 4. kategóriách. Výborné výsledky dosiahli žiaci našej školy, ktorí priniesli 2 strieborné (Adam Chvála, Bronka Bačkovská) a 1 bronzovú medailu (Kika Matulíková).

Lets play

Je 2. ročník anglickej súťaže, ktorú organizuje ZŠ Heľpa. V súťaži si porovnali vedomosti žiaci 3. a 4. ročníka z 11 škôl. Našu školu reprezentovali Jakub Gašperan a Filip Matušek. Chlapci si v rámci súťaže počínali výborne, pretože po roku a pol výučby cudzieho jazyka sa popasovali s úlohami veľmi dobre. Hoci sme sa neumiestnili, žiaci mali zo súťaže vynikajúci dojem, odniesli si krásne zážitky, dozvedeli sa mnoho nových informácií, ale stretli aj veľa nových kamarátov.

Pasovanie prvákov za čitateľov školskej knižnice

Prešlo šesť mesiacov školského roka. Za tento čas naši najmenší žiaci spoznávali nové písmenká, spájali ich do slabík, aj slov a z nich tvorili vety. Vetu po vetičke a s pomocou svojej pani učiteľky Moniky Murgašovej budú čítať krátke textiky, texty, príbehy, ba aj rozprávky. Preto nastal čas, aby sa stali čestnými členmi našej školskej knižnice. V knižnici ich spolu s druhákmi privítala pani knihovnička školskej knižnice a predstavila im malé knižné kráľovstvo ukryté v zatvorených skriniach. Spoločne sa porozprávali o pocitoch, ktoré majú pri čítaní doma, aj v škole, o tom že sa im mnohokrát čítať nechce, avšak čítajú, lebo musia.

Druháci im potom prečítali úryvok z knihy Gabriely Futovej - Lebo musím, o 6 ročnom chlapcovi, synovi pani spisovateľky, ktorý tiež musel čítať. Touto knihou sme chceli

malých prváčikov zmotivovať, aby knihy čítať nemuseli, ale chceli. Spoločne predniesli sľub čitateľa a každého jedného nového čitateľa pani knihovnička privítala do veľkej čitateľskej rodiny položením knihy na hlávku. Druháci zas veľkým potleskom. Po obdržaní čitateľského preukazu si vypožičali prvé knihy z našej školskej knižnice. Naším novým 11 čitateľom prajeme, aby pri čítaní kníh prežívali pekné chvíle a čítali preto, lebo čítať chcú. V knižnici sú vítaní každý štvrtok popoludní.

Ak máte záujem dozvedieť sa viac sa o živote našej školy, zavítajte na stránku školy www.zs-benus.edu-page.org, kde nájdete informácie nielen o žiakoch, učiteľoch, ale aj o akciách školy a fotografie z rôznych školských akcií.

Ing. Iveta Bartoňková, riaditeľka ZŠ

Obliekli si deti masky a bol smiech i špás....

Naša materská škola sa vo štvrtok pred Popolcovou stredou premenila na čarovnú krajinu plnú zaujímavých bytostí. Na karneval sa deti tešili už dlho predtým.

Keď nastal vytúžený deň „D“, nevedeli sa dočkať popoludnia, kedy sa slávnosť začne. Konečne do vyzdobenej fašiangovej sály vstúpil sprievod nádherných princezien, víl, rytierov a iných rozprávkových bytostí. Aj keď návštevnosť hostí bola mimoriadne bohatá, na chvíľku zostalo v triede úplné ticho z ich obdivu.

Po uvítaní hostí riaditeľkou školy a milou úvodnou básňou Miška Vigodu nasledovalo predstavovanie masiek.

*Ako vidím, som tu prvý!
Viete, že ma zima mrví?
Žeby tréma, hanblivosť?
Na to som už starý dosť.
Odkedy svet svetom stál,
Nebol veru taký bál-nebol,*

ani nebude.

Nech muzika zahudie.

V bohatom programe sa predviedli všetky deti, od tých najmenších až po najstarších predškolákov. Krátke básne uja spisovateľa Daniela Heviera mali veľký úspech. Program bol popretkávaný fašiangovými básničkami, pesničkami, ale aj pesničkami z ľudovej klenotnice našich predkov a samozrejme nechýbal ani tanček „Vandrovali hudci.“ Napokon zábava skončila spoločnou veselnicou, kde deti vyzvírali aj svojich rodičov.

Masky boli ešte krajšie ako po minulých rokoch, a tak im všetkým patrila zaslužená odmena. Všetci si pomôžte na koláčikoch a dobrotách, ktoré pripravili rodičia, za čo im veľmi pekne ďakujeme. Užili sme si spoločne krásne chvíle, na ktoré budeme dlho spomínať.

Jana Skoršepová, riaditeľka MŠ



Kroj nie je iba folklórom ale preukazom totožnosti

Folklór spája hudbu, tanečný a spevácky prejav. My aktívni folklóristi si predstavíme aj iné hodnoty, ktoré už oddávna spájajú ľudí rôzneho veku, spoločenského postavenia, veyovyznania, kultúry ba i štátu. Hodnoty prezentovať svoj rodný kraj so všetkým, čo k tomu patrí, ako kroj, hovorené slovo (v nárečí), spev, hudba, tanec. Odev bol kedysi ako preukaz totožnosti. Z kroja vedeli ostatní vyčítať nielen skade je nositeľ, ale aj či je majetný, chudobný, akého je stavu (slobodný, vydatá, vdova...), podľa iniciálok vyšitých na zástere alebo oplecku vedeli meno.

Pred tromi rokmi sme boli s kamarátkou na „výskume“ v Horehronskom múzeu v Brezne. Ako členky súboru sme mali pocit, že náš kroj nie je kompletný a nevedeli sme na koho sa obrátiť s radou. V múzeu sme videli staré súčasti ženského kroja z Beňuša a blízkeho Braväcova. Postupne sme sa zoznámili s tetou Martou Pavliakovou od Kačičkov z Kopanice z Braväcova a jej sestrou Katkou Hrnčiarikovou z Beňuša, ktoré šijú, vyšivajú, háčkujú súčasti kroja pre občanov Beňuša a okolia. Rozprávala som sa s tetou Katkou Hrnčiarikovou, ako vyzeral kroj v predvojnovom období...

Veľa žien malo svoje oplecko a zástere, podošivala som ľajblíky, čepce, sukne plisovanie, daktorí ľudia nám dali popredkávania veci, kde bolo treba podošivať zuby. Chcela som dodržať systém jednej farby na oplecku a zástere. Hovoríme o kroji, ktorý nosila moja mama za dievčenských čias pred prvou svetovou vojnou. Teraz veľa žien chce červený kroj, čo tu vôbec dakedy nebolo.

Základnými farbami pre vyšivku boli fialková, modrozelená, modrá, zelená. A chlapi mali vyšívané veľké ruže buď modré, fialové so zelenou, zápästky mali základ zelený a kus tam bolo červenej, lebo modrej, hriali a chránili chlapom ruky v hore. Nosili kološne so zeleným a červeným zdobením. Mládencovi bola povinnosť frajerkina uháčkovať zápästky do fašangov, keď už vážne spolu chodili, dakedy nechodili len tak, len keď sa chceli vziať. Po Veľkej noci sa potom zobrali, alebo v jeseň, nevesta darovala nastávajúcemu ešte košeľu. Ľudia si povyrábali veľa vecí doma, vedeli predkávať plátno bavlnenou niťou, mali ovčiu vlnu na súkno, na kapce.

Môj otec šil obuv, natieral smolou nite z ovčej vlny, aby nepresakovala voda cez kapce pri nose-



ni. V zime bohatšie diôvky nosili kožušky, zamotavie kabáty, ale chudobné si naviazali pod oplecko onuce, staré handry a veľa razí nešli do kostola, lebo si nemali čo obliecť, každá mali čiernu, alebo tmavo modrú, poprípade hnedú šavolku. Za staršiu ženu sa považovala žena po päťdesiatke, alebo vdova, keď aj ovdovela 25-ročná žena, nosili všetko predkávané čiernou nitkou, tlačienková čierna zaplisovaná sukňa. Pamätám si, čo kroj nosila doostatku, mohla zomrieť pred 40 rokmi, tetka od Kačičkov, za Obecným úradom dom Ľuptákovský, odkade mám aj prapôvodný čepiec, teta nosili pravidelne na veľkú omšu čierne oplecko, sukňu, neoddeliteľnou súčasťou bola buď šalejka z kašmírovej látky, kosička bola z bavlnenej bielej látky, k čiernemu kroju čierna obšitá čipkou, nosila sa na ľajblíku.

Neexistovalo, aby mala žena odhalený krk a keď v lete bolo horúce, nenesil sa ľajblík, ale na oplecku bola previazaná cez prsia kosička, na hlave biela kartúnová šatka. Na nákup aj do poľa sa chodilo s plachtickou, košom, ešte bol súčasťou výbavy ľanový ručník. Je to úzky dlhý pruh látky, slúžil na uviazanie veľkého batoha sena- plach-

tičky žene okolo pliec. Znášali takto seno bosé z kopcov, holi, lebo tam nevyšiel furman s volmi, ženu ani nebolo vidieť spod batoha. Čo sa týka čepcov, nosili ho len vydaté ženy, jedna tetka z Braväcého chodili pešo dolu dolinou, volali ich Mara šedivá od Srnkov oni boli, im čepiec trčav spod šatky, tá čipka. Náš má veľa spoločného s balockým, rozdiel bol aj v učešaní vlasov, volalo sa to „na kotúčku“. Vrkoč si na vrch hlavy zaviazali do kolieska- kotúčky, zopli takou ihlou a zato im tak pekne čepiec hore stáť. Z čepca idú dva konce stuhy, jeden kratší a druhý dlhší, uviazala sa z nich mašľa a dlhší koniec sa prevliekol poza uviazanú zástere a visel dolu sukňou. Ľajblík bola najväčšia ozdoba. To mi mama prízvukovala, keď si budeš ľajblík šiť, nahaj si vpredu na širokej stuhe kus nezašitvo, tam si dáš grajciar do zvončoka, keď pôjdeš do kostola.

Dievky ho mali z brokátu. Volajú nás tu „Krpčiarí“, nemali ľudia na čižmy, z kusa kože si ľudia sami pošli krpce. Prerezali štvorec kože, naplietli švihly, prepchali cez narezané otvory a krpce boli hotové. Dobré sa na nich v lete šmýkalo po tráve, lístí a v zime do krpcev nabili klince, aby sa im nešmýkalo s takými guľatými hlavami, nohy omotali onucami, aby im zima nebola. Chodili podomoví predajcovia, čo mali všetko v batohu, či kus skla, porcelán, handry, hrnce, kože. Muži mali hune, klobúky. Starý otec spomínali: „Keď išli braväcki chlapi dolu dolinou, nemali kade inde prejsť, beňušskí na nich čakali a hádzali po nich skalami. Daktorí mali takie deravie, že im vlasy trčali s klobúka.“ To bol základ, aby bolo dosť plátna. Pamokové plátno šlo na košele, oplecká, zástery, šlafróčky pre deti, uteráky. Mama v Podbrezovej za mesiac zarobila na jeden pakeľ pamoku, ktorý potom poslala domov. Zrebnatý ľan bol na vrecia. U židov v meste bolo dostať damaškát a kanafas na obliečky. Keď sa diôvka vydávala, musela mať šifonier, predbehovali sa ktorá má krajšiu vyšitú výbavu. Na starých fotografiách majú diôvčatá aj glotové (saténové) zástery. Aký mali ľudia grif...

Verím, že slová tety Katky Hrnčiarikovej zavážia natoľko, že sa pokúsíte nosiť kroj, tento krásny druh odevu tak, ako sa patrí, so všetkými jeho súčasťami. Ved' vydatej žene sa patrí nosiť šatku, čepiec či kapku, je to hlavný znak jej stavu. Noste kroj s láskou k tradícii, hrdosťou a úctou k predkom, čo nám toto dielo s Božou pomocou zachovali a ťažko v biede nadobudli, ale s láskou.



Jarné upratovanie

Po dlhej a studenej zime prichádza najkrajšie obdobie v roku „JAR“. Celá príroda sa prebúdzá zo zimného spánku, hrejivé lúče sú čoraz teplejšie, začínajú kvitnúť kvietky, stromy. Tešíme sa na príchod Veľkej noci, ktorý je najstarším a najvýznamnejším sviatkom kresťanského cirkevného roka, počas ktorého si kresťania pripomínajú umučenie, smrť a vzkriesenie Ježiša Krista. V tomto období si človek robí poriadok so svojim telom a dušou, ale aj vo svojom príbytku.

Obecný úrad nás vyzýva spojiť všetky sily aj pri upratovaní svojho okolia, rigolova miestnych komunikácií a tým prispieť ku skrášleniu našej obce. V dňoch od 30. marca 2017 do 4. apríla 2017 budú po obci a príľahlých osadách rozmiestnené veľkoobjemové kontajnery na nábytok a veľkoobjemový odpad. Ak máte záhradný odpad, napríklad konáre zo stromov, stačí zavolať na obecný úrad a ten sa postará o jeho odvoz.

Zároveň chceme otvoriť tému upratovania kostola. V súčasnosti kostol upratujú v sobotu ráno členky Živého ruženca (tzv. ruže) z celej farnosti. (Okrem soboty pred prvým sviätym prijímaním, kedy upratujú rodičia prvoprijímajúcich detí.) Hoci má každá ruža okolo 20 členov, väčšinou sú to staršie ženy v mnohých prípadoch so zdravotnými ťažkosťami. Celkovo je vo farnosti 14 ruží, upratovanie vychádza na každú ružu zhruba štyrikrát do roka. V minulosti bolo vo farnosti 50 ruží a upratovanie vyšlo jedenkrát za rok. Problémom však nie sú tie štyri soboty do roka, skôr to, že niekedy príde upratovať z ruže len dve členky a upratovanie im okrem veľkej námahy zaberie aj veľa času, aspoň dve hodiny. V prípade, že sa zide okolo 8 až desať žien, upratovanie trvá do tridsať minút a stihne sa upratať aj okolie kostola. Uvažovalo sa o zmene systému upratovania s tým, že by sa urobil rozpis podľa ulíc alebo súpisných čísel domov. To však situáciu nevyrieši, lebo niektoré ulice majú veľa prestárych občanov alebo tých, ktorí upratovať kostol neprídu. Platené upratovanie by sa nezaobišlo bez výčitiek a otázok, koľko je vhodné zaplatiť a odkiaľ peniaze získať.

Systém ruží funguje aj v iných farnostiach a z vlastných skúseností môžem povedať, že stať sa členom nie je komplikované. Stačí osloviť horliteľku vybranej ruže, ktorá vysvetlí spôsob modlenia sa ruženca. Povinnosťou člena ruže je pomodliť sa každý deň jeden desiatok ruženca (desaťkrát Zdravas' Mária), ktorý má na príslušný mesiac pridelený a začiatkom roka zaplatiť členské 5 eur. Z členského sa prispieva na potreby farnosti a kostola.

Každá ruža má približne 20 členov a horliteľku (vedúcu ruže), ktorá sa stará o výmenu tajomstiev vo svojej ruži. Na Beňuši je ruža Alžbety Pohorelcovej, Janky Niklovej, Márie Pôbišovej a Kataríny Hrnčiarikovej. V Gašparove sú ruže Margity Štulajterovej a Boženy Nemčokovej. Vo Filipove sú tiež dve ruže - Márie Faškovej a Terézie Baliakovej. V Braväcove je ruží šesť, a to Jolany Divokovej, Valérie Gašperanovej, Eleny Ambrózovej, Anny Luptákovovej, Janky Luptákovovej a Boženy Gašperanovej. Práve niektoré braväcke ruže majú problém, že upratovať príde iba pár žien. Určite má každá chorá alebo stará členka dcéru, syna, nevestu alebo vnučku, ktorí by mohli ruže doplniť alebo aspoň pomôcť pri upratovaní kostola.

Neváhajte sa prihlásiť. Robíme to pre seba a naše rodiny. Každý z nás kostol aspoň niekedy navštívil alebo navštívi. Až sa nás tam hore nebudú pýtať, koľko sme toho spravili, ale či sa nedalo viac.....

Katarína Chválová

Občianske združenie DobroDružstvo



Milí čitatelia, prinášam vám informácie o tom, čo sa v našom ozetku udialo tento štvrtok.

V sobotu 14.1.2017 sa v zasadačke obecného úradu konala vedomostná súťaž s cieľom spojiť rôzne združenia pôsobiace v našej obci a samozrejme zabaviť sa. Vytvorilo sa 11 tímov, ktoré medzi sebou súťažili v štyroch kolách: Futbalisti TJ Slovan Beňuš, Futbalistky ŽP Podbrezová, Dobrovolný hasičský zbor Gašparovo, Speváci Gašparovo, Jednota dôchodcov Beňuš, Obecný úrad Beňuš, Beňušianka, Filipania, Krnohári, ZŠ Beňuš, OZ DobroDružstvo. Gratulujeme hasičom z Gašparova, ktorí boli celkovými víťazmi súťaže. Po rozstrele skončili druhí speváci z Gašparova a na treťom mieste OZ DobroDružstvo. Prestávky medzi jednotlivými súťažnými kolami boli tiež vyplnené programom - rozprávali sa vtipy a konala sa súťaž o najkrajší portrét pani starostky, ktorú vyhrala p. Elena Kánová z Beňušianky. Po súťaži sme si pochutili na výbornej kapustnici, za ktorú ďakujeme Michalovi Libičovi. Ďakujeme aj Jednote dôchodcov za organizačnú pomoc, folklórnemu súboru Beňušianka a spevákom z Gašparova za hudobnú časť programu a samozrejme najväčšia vďaka patrí Miňovi Šajgalíkovi za úžasne pripravenú akciu a skvelú zábavu.

Tiež srdečne ďakujeme všetkým sponzorom, ktorí nám venovali ceny pre súťažiacich.

Opäť sa trochu zmenil rozvrh pravidelných aktivít. Tu sú aktivity, na ktoré vás pozývame:

	Čas	Kružok	Vstupné	Lektor
UT	17:00	Tvorivé dielne	5,- €	Ing. Eva Šajgalíková
	20:00	Diskusie k filmom	ľubovoľné	Ing. Martin Žilka
ŠT	17:30	Joga	2,- €	MUDr. Miroslava Tanušková

Ďakujeme rodinke Jána Bacúšana z Braväcova, ktorá nám do ozetka darovala stolný futbal. Ak by ste si ho chceli zahrať, je k dispozícii vždy v čase aktivít alebo kedykoľvek po dohode.

Prosím občanov (živnostníci, firmy, zamestnanci), aby nám venovali svoje 2 % dane. Príspevky budú použité na financovanie aktivít pre vás. Údaje potrebné k vyplneniu:

Názov: Občianske združenie DobroDružstvo

Adresa: Beňuš 308, 976 64 Beňuš

IČO: 50015346

Právna forma: Občianske združenie

Číslo účtu: SK81 8330 0000 0022 0088 7119 (Fio banka)

Viac informácií k 2 % na vstupe do ozetka a na našej web stránke.

Ďakujeme za podporu.

Katarína Vigodová

www.ozdobrodruzstvo.estranky.sk | ozdobrodruzstvo@gmail.com |
tel: 0907210757 | facebook



Deň obce Beňuš

Aj tento rok organizujeme dá sa povedať už tradičnú obecnú akciu „Deň obce Beňuš“. Deň obce sa uskutoční 8.7. 2017 v sobotu. Ako obvykle Vás čakajú vystúpenia folklórnych súborov, bohatý program pre deti aj dospelých. Pochutnajte si na gulášoch a užijete si príjemnú atmosféru. Všetkých Vás srdečne pozývame ...

POZVÁNKA

Spevácka skupina Beňušianka Vás srdečne pozýva

NA KULTÚRNE PREDSTAVENIE

„Od fašiangov po kúpačku“ dňa 16.4.2017 o 17,00 hod. v zasaďačke Očú.
Účinkujú: Beňušianka, Chlapi z Gašparova, mládež a deti ZŠ Vstupné: 1,-€

Okienko do Obecného zastupiteľstva

V druhom čísle Beňušana som vám priblížil prácu komisií pri Obecnom zastupiteľstve. V tomto vydaní obecných novín ponúkam stručný pohľad na prácu Obecného zastupiteľstva a verím, že táto rubrika sa stane pevnou súčasťou našich novín.

Obecné zastupiteľstvo je tvorené z 9 volených poslancov. Stretáva sa na pravidelných plánovaných zasadnutiach a podľa potreby i na mimoriadnych zasadnutiach. Na rok 2017 máme naplánovaných 5 riadnych zasadnutí. Plán zasadnutí je zverejnený na obecnej webovej stránke, v časti Samospráva-Zasadnutia OZ, kde je uverejnená pozvánka, zápisnica a uznesenia zo zasadnutí. Zo zasadnutí sa robí zvukový záznam, ktorý je k dispozícii na obecnom úrade. Bohužiaľ zverejnenie zvukového záznamu sa neschválilo zo subjektívnych dôvodov poslancov. Zasadnutia OZ sú verejné, preto apelujem na občanov, ktorí majú záujem o dianie v obci, aby sa zaujímali aj o zasadnutia OZ, na ktorých sa preberajú dôležité otázky fungovania obce:

- rozvoj obce a investičné aktivity
- rozpočet obce v závislosti na investičných a rozvojových aktivitách
- správy o kontrolných činnostiach hlavnej kontrolórky
- sťažnosti a žiadosti občanov rôzneho charakteru
- nakladanie s obecným majetkom
- podpora subjektov pôsobiach v obci

V uplynulých 2 rokoch OZ schválilo

niekoľko investícií v obci (nie všetky boli schválené na príslušných orgánoch a zrealizované):

- multifunkčné ihrisko pri ZŠ Beňuš
- rekonštrukcia kotolne ZŠ a oprava strechy
- amfiteáter pri MŠ
- oprava šatní na ihrisku Filipovo
- oprava hasične Filipovo
- oprava garáží Beňuš
- rekonštrukcia obradnej siene a Obecného úradu
- kanalizácia
- odpredaj pozemkov na Stôšikove
- a mnohé iné

Samozrejme OZ uvedené akcie schválilo a kontroluje ich plnenie, avšak najväčšia vďaka pri ich realizácii patrí starostke obce a zamestnancom OÚ, ktorí projekty pripravujú, finalizujú a sú zodpovední za zákonnosť a transparentnosť pri ich realizácii.

Vážení spoluobčania, ak sa chcete podieľať na rozvoji obce, zaujímajte sa aj o zasadnutia obecného zastupiteľstva, podávajte cestou starostky alebo poslancov konštruktívne nápady a spoločne si vytvárajme lepšie prostredie na život. Zopár nových lastovičiek už začalo štebovať (dobrovoľníci pri príprave Dňa obce, dobrovoľníci z Filipova pri oprave hasični, redaktori obecných novín) a tie staršie ich inšpirujú (Jednota dôchodcov, Hasiči z Gašparova, futbalisti TJ Slovan, Krnohári). Ak som na niekoho zabudol, ospravedlňujem sa.

S pozdravom Tomáš Srnka, poslanec

Vážení vlastníci pôdy

AGB Beňuš, družstvo oznamuje všetkým vlastníkom poľnohospodárskej pôdy, že bude vyplácať nájomné za rok 2017. Zároveň oznamuje, že má záujem o výkup a prenájom poľnohospodárskej pôdy v katastrálnom území Beňuš, Braváčovo, Bacúch a Brezno. Všetky potrebné informácie o

poľnohospodárskej pôde Vám poskytneme osobne, pravidelne každý utorok, stredu a štvrtok v čase od 09:00 do 16:30 hod. v kancelárii Družstva.

Pre konkrétne informácie nás kontaktujte na:

tel. : 048/ 619 81 56, mobil: 0903 475 903, 0905 565 768
mail: poda@agbbenus.sk

Cenník inzercie

riadková 0,35 €/slovo, plošná 1 €/cm²

Výročná schôdza dobrovoľného hasičského zboru Gašparovo

Dňa 21. januára 2017 sa priestoroch hasičského domu v Gašparove uskutočnila výročná schôdza dobrovoľného hasičského zboru (DZH) Gašparovo. Okrem členov sa na tejto schôdzi zúčastnili aj viacerí hostia, z ktorých by som spomenul hlavne starostku obce pani Katarínu Srnkovú a okresného veliteľa Dobrovoľnej požiarnej ochrany (DPO) pána Františka Bučka.

Po otvorení schôdze a schválení programu predseda DZH pán Juraj Škólka predložil správu o činnosti, v ktorej podrobne informoval o činnosti a aktivitách za uplynulý rok. Ako ďalší bod nasledovala diskusia, do ktorej sa prihlásila aj pani starostka. Vo svojom príspevku poďakovala DZH za činnosť a reprezentáciu obce. Zároveň prisľúbila aj prípad-

nú pomoc pri zveľadovaní majetku, hlavne čo sa týka hasične.

Po diskusii nasledovali voľby predsedu a členov výboru na ďalšie 5 ročné obdobie. Za predsedu bol opäť zvolený pán Juraj Škólka a členmi výboru sa stali:

Gabriel Citterberg - veliteľ
Roman Poliak - strojník
Jozef Baliak - preventívár
Zuzana Luptáková - referentka mládeže

Martina Škólková - členka
Šimon Škólka - člen
Daniel Javorčík - člen
Tomáš Poliak - člen

Do funkcie revízorky bola zvolená pani Alena Bačkovská. Pán Škólka poďakoval prítomným za účasť a ukončil schôdzu.

JAKR

Futbalový klub TJ Slovan Beňuš

Každá organizácia si dáva ciele, ktoré by chcela dosiahnuť. TJ Slovan má ciele zlepšovať herný prejav u mužov a v tabuľke skončiť na čo najlepšom mieste. Cieľom pre žiačky je vyhrať jarnú časť súťaže, pre juniorky vyhrať aspoň tri zápasy v jarnej časti. Mimo súťažných zápasov chceme a plánujeme zorganizovať kvalitný turnaj starých pánov (Lučenec, Pliešovce, Tisovec, Beňuš). Zároveň chceme skrásliť a vylepšiť areál ihriska a kvalitu trávnik.

Muži začali svoju prípravu 28.1. 2017 tréningom v telocvični na Závadke. Tam chodili každú sobotu a rozvíjali silu, rýchlosť a odraz. Od marca budú chodiť do terénu rozvíjať hlavne vytrvalosť. Do prvého majstrovského zápasu by sme chceli odohrať 3 až 5 prípravných stretnutí. V nich potrebujeme otestovať nových hráčov a zohrať sa, aby hra i výsledky boli k spokojnosti nás i fanúšikov. Jarná časť sezóny začína 8. 4. 2017. Prajem si, aby nás obchádzali zranenia alebo choroby a verím, že sa výsledky dostavia.

do týždňa v telocvični na Štiavničke. V januári odohrali žiačky turnaj v Badíne so striedavými výsledkami. Žiačky odohrajú jarnú časť v skupine s Liptovským Mikulášom, Oravským Podzámkom a Lučencom. Juniorky odohrajú jarnú časť klasicke odvetami s tímami, s ktorými sa stretli v jesennej časti. Po skončení sezóny 2016/ 2017 niekedy v júli plánujeme zorganizovať turnaj starých pánov a aj takto sa poďakovať vysluženým futbalistom za reprezentovanie obce.

V areáli ihriska by sme chceli vymeniť a natrieť dosky na lavičkách, doplniť chýbajúce plechy okolo ihriska, zakúpiť a založiť sieť nad hornú bránu. Kvalitu trávnik plánujeme zlepšiť okrem kosenia aj postriekaním proti skorocelu, rozhádzaním hnojiva a zasiatim trávy. Veríme, že všetky predsavzatia a vytýčené ciele sa nám podarí naplniť. V ďalšom čísle vyhodnotíme futbalovú sezónu 2016/ 2017 a budeme vás informovať, čo všetko nás do konca roka čaká.

Žiačky a juniorky trénujú dvakrát

Milan Šajgalík

O beňušskom volejbale

V tomto čísle by som chcel čitateľom pripomenúť jedno krátke ale slávne obdobie, a to účinkovanie volejbalového mužstva v krajskom majstrovstve. Tento článok vznikol na základe spomienok pána Prof. Ing. Ondreja Záhorca Ph.D., ktorý bol organizátorom volejbalu v Beňuši. Na toto obdobie si pamätajú už len dnešní šesťdesiatnici a starší.

V šesťdesiatych rokoch minulého storočia bol volejbal pre svoju finančnú nenáročnosť veľmi obľúbeným športom aj na vidieku. Vtedy ešte nebol halovým športom, ale hrávalo sa na otvorených ihriskách, preto bol vhodný aj pre menšie obce. V našom okolí bolo baštou volejbalu Brezno, ktorého mužstvo TJ Mostáreň patrilo k najlepším na Slovensku. Trošku ďalej bola Moštenica, odkiaľ pochádzal aj najlepší slovenský volejbalista 20. storočia Bohuš Golian. Najznámejším breznianskym volejbalistom bol Július Veselko.

Tieto skutočnosti isto pomohli aj k založeniu volejbalového oddielu pri TJ Slovan Beňuš. Jeho zakladateľom bol vtedy mladý absolvent VŠ a pracovník Mostárne, pán Ondrej Záhorec. Spolu s ním to bol aj "všešportovec" Dezider Divok, ktorý ako učeň v Rybárpoli volejbal hrával aj so spomínaným Bohušom Golianom.

V januári 1962 sa teda začala písať história beňušského volejbalu.

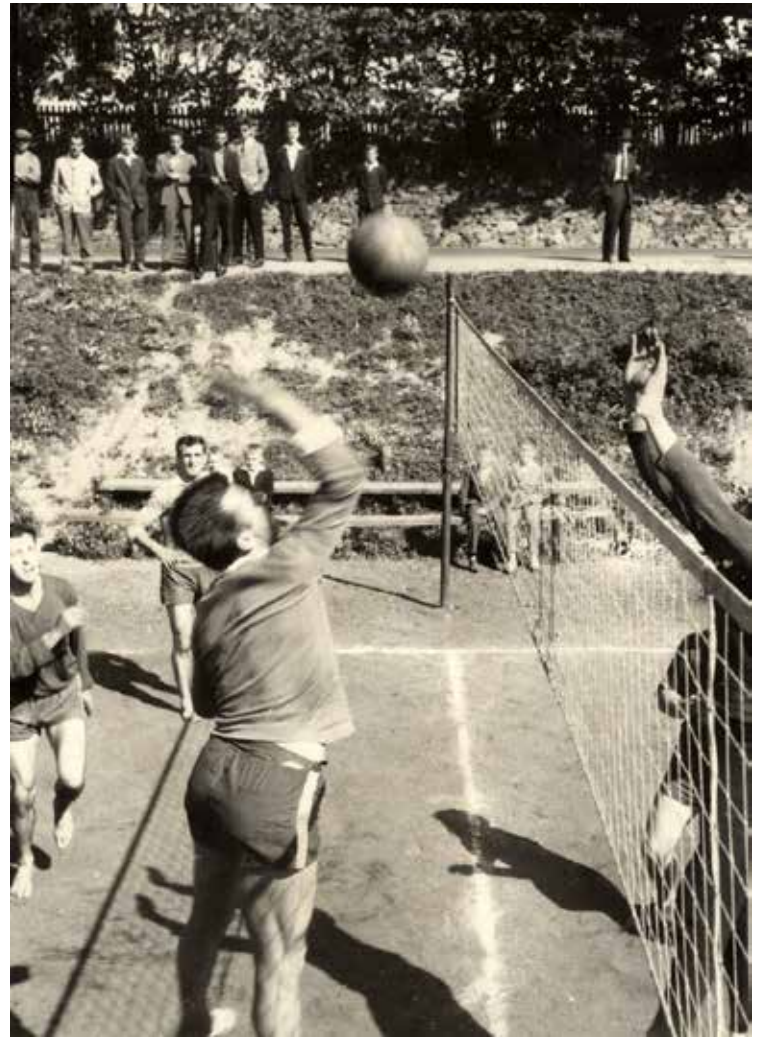
Zakladajúcimi členmi a zároveň hráčmi boli: Ondrej Záhorec, Dezider Divok, Pavol Divok, Ma-

tej Baliak, Ivan Jerguš, František Faško-Rudáš, Ján Roštár, Jozef Knapčok, Marian Veselský

Volejbalistom pomáhal s dopravou pán Štefan Vrbovský s dodávkou od Jednoty SD a Štefan Divok ako pokladník.

Hneď na začiatku nastal problém, kde hrať. Jediné ihrisko pri ZŠ na Janečke muselo ustúpiť výstavbe bytovky. Hľadalo sa vhodné miesto na vybudovanie nového ihriska a jedným z kritérií bolo, aby sa nachádzalo čo najbližšie k centru obce. Takéto miesto bolo medzi hlavnou cestou a železničnou traťou, kde sa dnes nachádza autobusová zastávka a tržnica. Vtedy bolo toto miesto hlboko pod úrovňou cesty, zavozilo a splanirovalo sa až po zrušení ihriska. Diváci zápasy sledovali z cesty alebo zo svahu medzi cestou a ihriskom. Nové škarové ihrisko bolo otvorené v máji 1962. Na jeho vybudovanie sa brigádniccky podieľali samotní členovia oddielu s materiálnou pomocou TJ Slovan Beňuš a Miestneho národného výboru Beňuš.

Po prípravnom období sa začala samotná súťaž v krajskom majstrovstve. Prvý zápas beňušskí volejbalisti odohrali na ihrisku v Čiernom Balogu a vyhrali v pomere 3:2. Potom nasledovalo mnoho zaujímavých zápasov s rôznymi súpermi. Pán Záhorec veľmi rád spomínal na domáci zápas s TJ Strojár Detva. Na tento zápas prišlo domácich povzbudiť viac ako sto divákov. Hoci domáci zápas prehrali 0:3, bodový rozdiel



Momentka zo zápasu, v pozadí diváci na hlavnej ceste

v setoch bol veľmi tesný a obe mužstvá divákovi pripravili pekný športový zážitok. Detva nakoniec postúpila do II. celoslovenskej ligy. Jeden z najväčších úspechov volejbalisti zaznamenali víťazstvom 3:1 na ihrisku Lokomotívy Zvolen. Na konci Súťaže skončili na peknom 4. mieste. Ročník 1963 nebol pre Beňušanov taký úspešný a z dôvodu ukončenia činnosti niekoľkých hráčov aj posledný v krajskom majstrovstve. Ďalšia činnosť oddielu spočívala hlavne v účasti na rôznych turnajoch. Napríklad v roku 1966 vyhrali turnaj v Závadke nad Hronom, keď vo finále porazili volejbalistov Brezna.

V tomto období vzrástol záujem o volejbal aj medzi žiakmi základ-

nej školy, preto pán Záhorec na miestnej škole viedol v roku 1963 aj volejbalový krúžok. Volejbal sa na škole hrával aj neskoršie hlavne počas účinkovania pána učiteľa Františka Babniča, ktorý sa mladým volejbalistom venoval. Ale beňušskí žiaci boli oproti iným školám znevýhodnení absenciou telocvične. No aj napriek tomu zvädzali vyrovnané zápasy aj s takými súpermi, ktorí telocvičnu mali. Takými boli hlavne žiaci z Polomky a Heľpy. Treba len dúfať, že aj Beňuš sa telocvične dožije.

Na záver sa ešte raz chcem poďakovať pánovi Záhorcovi za poskytnutie dôležitých informácií a fotiek z jeho archívu.

JAKR



Pred odchodom na zápas. Zľava: Dezider Divok, Ivan Jerguš, Jozef Knapčok, Pavol Divok, František Faško Rudáš, Štefan Vrbovský, Ján Roštár, Štefan Divok

Cez námahu a bolesť k radosti

Ako prežiť mesiac bez rodiny, v cudzej krajine, sama, len s tými najpotrebnejšími vecami a silnou vierou, som sa porozprávala s Katkou Chválovou. V júni 2015 absolvovala pešiu púť do Santiaga de Compostela. Zaujímalo ma, čo ju k tomu viedlo a ako to všetko začalo.

Moji rodičia boli učiteľia a pochádzali z Oravy. Od malička som bola vedená a vychovávaná v kresťanskej viere, samozrejme, že to poznačí život v dobrom zmysle slova. Viera je ako kolanica, ktoré určujú smer.

Hovoríme o dobe najväčšieho rozmachu socializmu. Zamestnávateľia tvojich rodičov nesmeli vedieť, že sú veriaci?

Áno, zvlášť učiteľia boli v tomto smere bráni prísne, nesmeli verejne vyznávať vieru. Chodili sme do kostola potajomky mimo miesta bydliska, a tak sme boli aj na prvom sv. prijímaní a birmovke.

Navštevovali ste omše pravidelne v tých časoch?

Ako každému dieťaťu, aj mne bolo ťažko odtrhnúť sa v nedeľu od rozprávok. Iné deti nemuseli ísť a ja som vždy proti kostolu protestovala. Keby to záviselo odo mňa, tak v tom veku nejdem ani na prijímanie. Skôr to bola energia mojej mamy, že nás dokázala takto viesť, napriek tomu, že to nebolo ľahké. Za to jej patrí môj veľký obdiv a úcta. Teraz mám sama deti a hoci máme slobodu, viem, že to nie je jednoduché. Niektorí rodičia hovoria: „Však to nechám na dieťa, ono sa rozhodne.“ Ale dieťa sa nerozhodne samo. Viera je dar, ktorý si dieťa nie je schopné uviesť a oceniť.

Aj dieťa s odstupom času ako rastie a vyvíja sa, tak si uvedomuje rôzne posilnenia, ktoré vychádzajú od Boha a jeho lásky...

V roku 1989 padol komunizmus, mala som vtedy 14 rokov a pamätám sa, presne na Vianoce som vstúpila do kostola v našej dedine. Prvýkrát som ho videla zvnútra, bol nádherný. Založili sme spevácky zbor, celkovo aj v cirkvi panoval entuziazmus, prišli mladí energickí kňazi a začali sa zakladať mládežnícke skupiny. Nemuseli sme sa stretávať na zastávkach alebo v krčme, bola na to fara a bolo to úžasné. Je mi ľúto našich detí, ktoré už také zázemie nemajú.

Preskocíme roky manželstva a materstva, tvoje pranie k životnému jubileu bolo ísť do pútnického miesta Santiago de Compostela v Španielsku.

Čítala som knihu od Paula Coelho Pútnik z Compostely, kde píše o tejto púti, ktorú absolvoval. Opisuje to takým pútavým spôsobom, že človek si to prečíta a má veľkú chuť tam ísť. Každá púť je taký boj samého so sebou, je jedno aké pútnické miesto si človek vyberie. Už samotná cesta je vytýčeným cieľom. Pútnictvo je najstaršia činnosť, ktorú ľudia akéhokoľvek vierovyznania vykonávajú. Všetci majú svoje sväté pútnické miesto. Pomalým zisťovaním informácií som sa začala zamyšľovať nad tým, či by som to aj ja zvládla. Vybrala som si púť ako darček ku štyridsiatke, hoci po ceste som začala pochybovať, či to nie je trest.

Kedy si začala baliť kufre?...

Baleniu kufrov predchádzalo plánovanie, keďže mám školopovinné deti a s manželom sme spolu vo firme, aby to aj on zvládol. Naplánovala som si cestu na jún, kedy nie sú v Španielsku veľké horúčavy a v škole je už voľnejšie. Ja som si na putovanie vybrala najznámejšiu francúzsku cestu, chodí po nej najviac ľudí a je aj najstaršia. Začína sa v malej francúzskej dedinke Saint Jean Pied de Port, ktorá sa nachádza na hranici Francúzska a Španielska. Je to vyše 750 km chôdze pešo. Informácie som čerpala z internetu a zistila som ako a kde sa tam dá ubytovať, prestravovať. Letela som z Viedne do Barcelony a odtiaľ do Pamplony. Do Viedne ma odviezol Rasto. Tam sme sa rozlúčili, ale keby som nemala kúpené letenky asi ani nenastúpim, s takou hrôou v žalúdku som tam šla. Trápilo ma, čo bude, ako to zvládnem, čo ak to nedokončím?

Pristála si v Pamplone a...

Po vystúpení z lietadla bolo na prvý pohľad vidieť, kto je pútnik. Všetci s veľkým batohom. Zoznámila som sa s

som riešila z miestnych zdrojov, aj pitie. Prvý deň sa ide cez Pyreneje, je to slušná turistika. Keď sa tak vydáte ešte za svitania, vidíte davy ľudí, ktoré sa tou cestou hrnú tiež. Je to zaujímavé, ako taká ľudská dialnica a stretávajú sa tam ľudia z celého sveta.

Vznikajú nové známosti, priateľstvá, rozhovory, skúsenosti...

To určite. Úžasné je to, že človek sa vždy pýta rovnaké otázky – kto si, odkiaľ si prišiel, prečo si prišiel, čo ťa viedlo, aby si absolvoval túto cestu? Takto sa človek porozpráva so všetkými ľuďmi a získa obraz o nich aj o sebe samom. Stretla som sa s Nemkou, ktorá bola v mojom veku a hovorila, že tri roky dozadu jej zomrel manžel. Jeho snom bolo uskutočniť túto cestu, nestihol, umrel na rakovinu, tak ona putovala namiesto neho.

Čo konkrétne si ty hľadala na tejto púti, hovorme o pokoji, duchovne, keďže sa blížila Veľkonočné sviatky...

Zaujímavá je štatistika, že asi iba 30% pútnikov na tejto ceste ja veriacich. Veľmi veľa neveriacich absolvoje túto cestu, hoci je to cesta k hrobu svätého



mladým párom z Ameriky a spolu sme sa zviezli taxikom do dedinky Saint Jean Pied de Port. Veľa ľudí chodí práve z Ameriky, Kanady, táto púť je populárnejšia v zahraničí ako u nás.

Takže dorozumievala si sa po anglicky...

Vďaka angličtine som sa ľahšie odhodlala na cestu, lebo sa dorozumiem. Ale dobrá by bola aj španielčina, hoci z nej mám veľmi plytké základy.

Deň prvý...

V Saint Jean Pied de Port som si kúpila pútnický preukaz, ktorý oprávňuje nocovať v ubytovniach pre pútnikov a do neho dostávate pečiatky. Ubytovanie stojí od 5 do 10 eur na noc, také jednoduché väčšinou na poschodových posteliach. (V Santiagu de Compostela na základe pútnického preukazu dostane každý pútník certifikát s menom a presným počtom prejdenej kilometrov.) V ten prvý večer na ubytovni som už len predýchavala, čo sa bude v nasledujúci deň diať. Zbalené som mala iba nevyhnutné veci, jedny topánky a oblečenie na dva dni, aby batoh čo najmenej vážil. Každý deň si tam pútnici perú a sušia veci a stravu si kupujú priebežne. Naozaj som mala minimum vecí a aj tak som si niesla 9 kilogramov na chrbte. Stravu

cesty som sa vynorila a opäť vnímam život krásny, ktorý má zmysel so všetkým, čo k nemu patrí. Samozrejme, že po čase som sa dostala do starých kolají, veď počas cesty som schudla 10 kíl a už ich mám naspäť, ale nevadí. Neznamená to, že tá cesta nemala zmysel. Dopriala by som každému, aby si niečo také vyskúšal a rada by som si to zopakovala.

Všetci majú rovnaké problémy...

Rozprávala som sa s ľuďmi z Mexika, Brazílie, Venezuely, zo Španielska, Talianska, Francúzska, Nemecka, Poľska, Maďarska. Keď som sa spýtala, ako sa žije v ich krajine, odpoveď bola rovnaká: „Vieš, v našej krajine je fajn, je to skvelé miesto pre život, len tá naša vláda!“ A toto fungovalo takmer u všetkých. „Veď vládu volia ľudia!“ Áno...

Zaujímavé boli aj dôvody ľudí pre pešiu púť. Stretla som Nemca, ktorý pracoval v automobilke na významnom pracovnom poste, nemal tri roky žiadnu dovolenku, tak si ju vybral naraz a so stanom a batohom na chrbte šiel pešo už z Nemecka. Človek, ktorý si môže dovoliť zaplatiť cestu okolo sveta a niekoľkokrát ju zopakovať. Stretla som veľa ľudí, čo majú prácu namáhavú na psychiku a potrebujú zase opak. Trochu tu psychickú stránku zosúladiť s fyzickou.

Opíš mi cestu, ráz krajiny...

Španielsko je nádherná rozmanitá krajina. Mestá boli zamerané na rôzne odvetvia priemyslu, zachovalé historické centrá, ale vidiecke časti krajiny boli dosť opustené, veľmi veľa domov tam bolo na predaj, prenájom. Na vidieku sa tam žije dosť ťažko, mladí nemajú dostatok práce a tiež ako u nás odchádzajú za prácou inde. Snažila som sa po ceste chodiť do kostolov. Tam je v súčasnosti veľký nedostatok kňazov. Od miestnych som sa dozvedela, že niektorí kňazi tam majú aj 9-10 omší v nedeľu, pretože na jedného pripadá väčší počet dedín. Zažila som aj to, keď v jednom kostolíku bez kňaza prečítali ľudia prvé čítanie, druhé, evanjelium a omša sa skončila. Ako laici mohli prejsť len liturgickú časť. Prišlo mi to smutné, nevidela som ani miništrantov, nehrali vôbec na organe. Pritom je Španielsko veľmi katolícka krajina, tých vidieckych častí je tam veľa a majú to tam ťažké. Čo je tam veľmi milý zvyk, šla som cez nejakú dedinku, sedela som na lavičke pred jedným domom a vyšiel mladý muž, doniesol mi čerešne. Bolo to veľmi milé, ľudia v sebe majú pohostinnosť a pomáhajú pútnikom.

Celá cesta je o tom, že človek putuje so svojimi myšlienkami. Prvé dni je myšlienkami s rodinou, ale potom príde fáza, ako keby nebolo nad čím rozmýšľať, úplné stíšenie. Vtedy cíti prepojenie so svetom, možno s nebom a cíti ho skoro fyzicky. Keď sa od rána do večera ničomu venuje, vyslovene len pri rannej a večernej modlitbe sa dokáže sústrediť, stíšiť. Ale tu máš celý deň stíšenej, aj keď počúvaš hudbu a ideš, predsa len máš tie myšlienky voľné. Modlievala som sa ruženec, hlavne ku koncu bolestný a potom som zostala v takej fáze myšlienkového rozhovoru, alebo vnímania niečoho, nejaký protirozhovor z druhej strany, počúvaš či sa tam niečo neozve. Potom uvažuješ čie myšlienky sa ozvali. Čím dlhšie som na ceste bola, tým čistejšia bola moja myseľ, aj telo bolo ľahšie.